

571

פרוטוקול מס' 31/א

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ד', ט' בניסן תשס"ז - 21.3.56 בשעה 09.30.

השתתפו: ס. אונא - היו"ר
ב. אזניה
פ. איכילוב
ס. בגין
ז. ורהפטיג
ב. לוקר
נ. ניר
ח. רובין
י. ש. רוזנברג
י. שופמן

נעדרו: א. אלסמן
ע. אסף
י. בדר
י. הררי
ש. הלל
ת. טובי
י. ישעיהו
ס. כסיס
י. ניצני
ס. קסיס

מוזמנים: פ. רוזן - שר המשפטים
ח. כהן - היועץ המשפטי
א. ידין - המשנה ליועץ המשפטי
ה' נגבי - משרד המשפטים

עו"ד טור
עו"ד טרסקובר - ראש אגף רישום הקרקעות.

עו"ד ויסנשטיין

סדר-היום: 1. חוק בתי-המשפט
2. חוק בתיים מסותפים (תיקון).

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ס. אונא:

1. חוק בתי-המשפט.

בסעיף 6(א)(2), בסיפא, היתה הצעה לאפשר גם ביטול המינצ' או הג'ט סעד אחר במקרים

היו"ר ס. אונא:

כאלה.

הנוסח המוצע מקביל לנוסח האנגלי, והוא מתבטא בצו להיסנע מלפעול. אבל זוהי הצורה הטכנית, אין סביעה לנסח זאת גם בצורה כזאת שפירושה לא רק

א. ידין:

א. ידין:

התערבות בפעולה כי אם גם בדיוק המינני וקביעה שהמינוי היה פגום.
על-ידי כך לא רק נמנעת הפעולה אלא גם נקבע שהמינוי מתבטל.

ב. אזניה:

לגבי מינוי נמועצה מקומית, למשל, האם
אין זה מחייב הליכה לבחירות חדשות?

א. ידין:

זה תלוי את מה מבטלים.

א. ידין:

אני הייתי משאיר את שתי האפשרויות בניסוח
הסעיף. על הוועדה להחליט אם הקו-וורנטו
חל על אותו חוג רחב אשר עליו אבחנו רוצים שיחול הרישא של סעיף (2).

ב. אזניה:

אני מציע לקבל את הנוסח כמו שהוא, מהענין
של הסוכנות היהודית, אם נראה לדיוק, לא
נצא, אם נצטרך להבחין בין התפקידים הציבוריים שהיא מסלאת כדיון, ובין
אלה שהיא מסלאת שלא כדיון, כי נימצא בהרבה שטחי ביניים, הייתי רוצה לפנות
ספיקות ואפשרויות של הרחבה, אני גוטה לכך שנשאיר גם את הסיפא של הסעיף
כפי שהיא, ולא להפריד בין שני החלקים. מפני שכל הפרדה, לדעתי,
מוכרחה להדגיש הדגשת-יתר מה הם התפקידים ומה הם הגופים.

ח. כהן:

אם כוונתך לסיפא של הסעיף, זה אינו שייך
לתפקידים הציבוריים, כך שזה איננו ניסוח

שלא להפריד.

ב. אזניה:

אם אני מפריד בין נבחרו או נתמנו שלא כדיון,
אני מבליט שיש גופים ציבוריים שנתמנו שלא כדיון.
וכל השאר אני בודק, ואת השאלה אם נבחרו שלא כדיון, אינני בודק, אני
מפריד אותה. ואינני נוטה לבדיקה לא רק של בחירה או מינוי, אלא גם של
עשיית מעשה או הימנעות מעשיית מעשה. גם את זאת לא הייתי רוצה להרחיב
על תפקידים ציבוריים. ההפרדה מבליטה שבחירה ומינוי שלא כדיון אינה נבדקת
לגבי גופים ציבוריים אחרים, ולעומת זאת, עשיית מעשה או הימנעות מעשיית
מעשה, נבדקת.

ח. כהן:

אליבא דידך הייתי אומר שצריך למחוק את
הסיפא.

היו"ר מ. אונא:

לי נראה שיש כאן שני נושאים. ויהיה יותר
ברור אם נקבע את תחולתו של כל נושא.

ע. איכילוב:

אינני חושב שחבר הכנסת אזניה צריך היה
לסגת בסיגה מוחלטת מהצעתו. אני חושב שהענין
של הסוכנות צריך להישאר, אבל יש להפריד בין שני סעיפם ולהבדיל בין
הדטריות המקומיות וגופים ציבוריים אחרים, כולל הסוכנות. במקרה הראשון,
התחולה צריכה להיות יחד עם אפשרות של ביטול הבחירה והמינוי;
במקרה השני - רק מניעת הפעולה.

י. שופמן:

צריך לתת הגדרה לתפקידים ציבוריים.

ח. כהן:

בישיבה האחרונה רשמתי לי נוסח אשר חשבתי, יהא הולם את מה שחברי הוועדה הביעו אז. ואני הייתי מסכים לו. אני יוצא מנקודת-מושא שבמקום לא להפלות בין המדינה ובין המוסדות הלאומיים ויחד עם זאת בכדי שלא להזניח את המוסדות הלאומיים כאילו אינם קיימים או אצלו או כאילו אינם רשויות ממלכתיות, מוטב שלא להזכיר לא את אלה ולא את אלה אלא לכתוב: "בית המספס יהיה מוסמך לצוות על רשות לעשות מעשה או להימנע מעשות מעשה למילוי תפקיד ציבורי המוטל עליה על פי דין". זוהי ההוראה הסובסטנטיבית. לאחר זאת הייתי מוסיף, אולי, הגדרה של רשות. זה נראה טוב יותר מאשר הגדרה של תפקיד ציבורי, אם כי אם תהיה דרישה להגדרת תפקיד ציבורי, נעשה זאת. לגבי רשות הייתי כותב: "רשות, לרבות כל גוף וכל אדם שמוטל עליהם תפקיד רשמי או תפקיד ציבורי לפי דין", או משהו בדומה לזה.

של המספסים פ. רוזן:

ברצוני להגיד לחבר הכנסת שופמן כי בית המספס הגבוה לצדק מוסמך עכשיו, לפי פקודת בתי-המספס, לתת צווים לגופים ציבוריים ולפקידים ציבוריים בנוגע ל"מכונות הציבוריות", והדבר לא גרם לקשיים. זה היה ברור.

היו"ר מ. אונא:

נפסיק עתה את הדיון בחוק זה כדי לאפשר לוועדת המסנה לחוק בתי-המספס להביא את החוק בפנינו.

2. חוק בתי-משתפיים (תיקון).

ח. רוזין:

ועדת המסנה גמרה, למעשה, את עיקר עבודתה. נשאר לנו לתת למר איכילוב, אם ירצה בכך, רשות להצעות תיקונים. מצד שני היו הצעות תיקונים מצד חברות השיכון ההסתדרותיות ומצד חברת העובדים. והם ביקשה לאפשר לנציגיהם להופיע כאן.

הוכנסו כמה תיקונים קלים בהצעת הממשלה. הארכנו תאריך אחד עד ה-30 לספטמבר, לגבי האפשרות של רישום בית ללא אגרת בית-המספס. כן ניתנו סמכויות לשר המספסים, כאשר יראה זאת כצורך, להאריך מועדים שנקבעו על-ידי החוק.

כל מה שמוכם בוועדה, סוכם בהסכמת כל הגורמים, באי-כוח הממשלה וחברי הוועדה גם יחד.

היו כמה תזכירים, בעיקר של חברת העובדים וחברות השיכון ההסתדרותיות. לא יכולנו לעסוק ברוב ההצעות שהובאו בפנינו, מאחר שהן היו מחוץ לגדר הנושא.

אני מציע לוועדה לשמוע את שני המוזמנים, באי-כוח חברת העובדים וחברות השיכון ההסתדרותיות.

עו"ד שבו:

אני יודע שיש כלל של נושא חדש, ואין לעבור עליו. ואינני בא לחזור על ההצעות שפרסמתי בתזכירי, שהן נושא חדש. אך יש ענין אחד שיתכן כי אם חברי הוועדה יסכימו לו ויראו בו דבר דחוף, הוא יתקבל על דעתכם גם בתוך נושא חדש.

היו"ר מ. אונא:

אם זה נושא חדש, לדאוג לו, אין לנו אפשרות לקבל זאת גם מתוך הסכמה כללית.

את כל מה שהיה לי להגיד ריכזתי בתזכיר
שהגשתי לוועדה, ואני אקרא מתוכו וגם

עו"ד סבו:

אסביר,

(קריאת התזכיר: ההצעות לסעיף 40(א)(3)).

לגבי הצורה החברתית לא חל כל שינוי
בשיכון ההסתדרותי. אני מכיר גם שיכונים אחרים שלא חל בהם שינוי בענין
זה. אבל אני מייצג את רחב השיכונים אשר בהם לא חל עדין שינוי,
והחלטת ועידת ההסתדרות מ-1944 קבעה בתור צורת שיכון את השיכון
הקואופרטיבי, כלומר, שחברים מתאגדים בצורה של אגודה שיתופית, בין
שזוהי קרקע פרטית ובין שאין זו קרקע פרטית, ב-1934 היו שיכונים
גם על קרקע פרטית, כיום - אין כאלה. כל השכונות כיום הם על
קרקעות חכורות. הצורה הזאת קיימת ותהיה קיימת, והועידה שנמתיימה
אתמול לא הכניסה כל שינוי בצורת השיכון.

שמעתי לפעמים הסגות שאינן נראות לי:
שהחוק בא לאפשר לאנשים לרכוש זכות חכירה ישירה מן הקק"ל. אני מסכים
שזוהי אחת המטרות של החוק. אבל החוק אינו בא כדי להעביר מן העולם
את אותן הצורות שהן מקודשות בידי עשרות אלפים של חכרעים משתכנים. לדעתי,
לא זוהי כוונת המחוקק. ואם הדבר הזה לא פורש בצורה הנכונה, נראה לי
שזה רק פרי של השמטה או טעות. בקסתי היא, איפוא, שהדבר הזה יתוקן
בצורה שתהיה אפשרות להינות מהפטור, כשם שהאפשרות הזאת קיימת לגבי
בעלים אחרים שאינם נמנים על השיכון הקואופרטיבי.

ע. איכילוב:

ישנם כאלה, ובאי-כוח ההסתדרות וחברת
העובדים הנכבדים מייצגים אותם כיום
בצורה ברורה, המצטערים שהנוסח של התיקון לחוק בתים משותפים איננו
הולם את הערכים החברתיים שכבר הוטגו במדינה. וישנם כאלה, ובתוכם
אני, שמאוד מצטערים - אני מודה בכך - שבחוק בתים משותפים הכנסת
אישרה את הערכים החברתיים האלה. כי לדעתי קיומו של הגורם השלישי,
אשר בשאר להיות הגורם הראשון, על-ידי הצורה של חוכר ראשי וחוכר מסנה,
הורס מוסד יסודי במסטר: מושג הבעלות. ולא חשוב של מי הבעלות, של
חבר ההסתדרות או של מי שאיננו חבר ההסתדרות. אין זה ענין של ערך
חברתי. לדעתי, זה ענין של מסטר. לכן אני סוכן ברצון לחזור לנשוא
זה אשר עליו דיבר עו"ד סבו, לאחר הפגרה, מתוך מטרה לגנות לתקן כאן
או בחוק היסודי של בתים משותפים, את הדבר הזה. אני גם אינני מסכים
למקרה שאנשים יוותרו על הפטור וישאירו את המצב של קיום של שלושה
גורמים. אני חושב זאת למאוד חסור לגבי ערך חברתי עוד יותר חשוב:
זכות האדם והאזרח במדינה, זכות היחיד.

הדברים שאסרתי אינם סיכום לריכוח
אלא פתיחה לדיון. כך שדבר זה עומד בסתירה מוחלטת לרצונו של היו"ר
לגמור את החוק היום. הייתי מציע שלא תראו בזה פחיתות ערך. מאוד
מחשיבים את הכעיות האלה. והייתי מציע לוועדה להסתלק היום מן
הויכוח הזה, לגנות לגמור את החוק כמו שהוא, ולחזור לענין הזה לאחר
הפגרה.

ב. ניר:

אינני חושב שהבירור שעליו מדבר חבר
הכנסת איכילוב, אם יהיה אחרי הפגרה, יהיה
גורם לדיון מסויד. יהיה דיון, אבל אין מה לברר, כי ישנן פה שתי
גישות. אנחנו אתך, חבר הכנסת איכילוב, אף פעם לא גבוא לידי הסכס.
אצלך העיקר - זכות הבעלות של היחיד, ומש שפוגע בזכות זו, פוגע
במסטר. ובהסתדרות העיקרון הוא שטוב קצת לקשור את ידי היחיד, כדי
שהיחיד לא יוכל אח"כ לספסר בדירתו, להשכירה בדמי-שכירות גבוהים וכו'.
אם כן פה יש לנו לברר אתך? נדחה זאת לאחר הפגרה, הרי אתה תישאר
בהשקפתך, ואנחנו - בהשקפתנו. הדבר ברור כבר עשרים שנה. העיקרון של
ההסתדרות הוא להעמיד טריס לתאגודו של היחיד. לכן אני מוצא שכל
הויכוח הזה - מיותר.

ח. ג. ימים מסותפים (תיקון).

ב. אזניה:

בועדת המסנה עמדנו לסיים, מתוך הנחה שאין אנחנו יכולים לכלול את הסינויים המבוקשים על-ידי ד"ר שבו. ביקשתי לעכב זאת בכדי שנרשום את הענין בסדר-היום של דיוננו, כדי שלא יתקבל הרושם כי הענין אינו חשוב וההצעה אינה ראויה להיות נדונה ואף להתקבל. אבל באופן מעשי, אני מוכרח להצטרף לבקשתו של חבר הכנסת איכילוב, לא מפני שיש לי סיכויים שדעתו תשתנה, או שתשתנה דעתי או דעתו של חבר הכנסת ניר, אלא מפני שלפי מסורת הדיונים שלנו בכנסת ובוועדות אין אנחנו מסכמים באופן חטוף דברים שיש בהם חילוקי דעות, ולו אפילו לשם יתר אבחנה בין הדעות הקיימות.

אינני יכול להציע לוועדה פרוצדורה אין יונא הענין מחדש. לדעתי, הרבה תלוי הדבר ביזמתה של הממשלה. הזמן לא הספיק לנו, והתיקונים נראים לכולנו כל כך חשובים, שאינני רוצה לסכן את האפשרות לסיים את החוק עוד עכשיו, ומצד שני אינני חושב שאנחנו יכולים לקבל את ההצעה על-ידי הצבעה בלבד.

אני מציע, אם כן, אחרי ששמענו את ההצעה, שלא להכניס כרגע כל שינוי בהצעת החוק המוצעת. יש לי יחס חיובי להצעותיו של עו"ד שבו, אבל אני מציע שלא נסכם זאת עכשיו.

שר המשפטים פ. רוזן: אני מבין שהדבר הזה מחייב גם שיקול דעת של הממשלה.

היו"ר מ. אונא: רציתי לדעת מה הניע את הממשלה להציע את החוק בצורה זו. השיקולים האלה ודאי היו בפניה.

ח. כהן: סעיף 40 כפי שאתם רואים אותו בהצעת התיקון, הועתק למעשה מן החוק הקיים. אין בו חידושים. הממשלה, תוך כדי הצעת תיקון זו, לא נתנה כלל את דעתה על בעיה זו או על בעיה אחרת העשויה להתעורר כאשר נבשים לתיקון סעיף 40 לגופו. אנחנו חזרנו על כל הסעיף כולו מסיבות של בוחות לחברי הכנסת, ומפני שלא רצינו לעשות זאת בצורת סלאי. הדרך הזאת מאפשרת לחברי שבו ולאחרים הרוצים בתיקונים שסמעתם עליהם, להציע להכניס לחוק מבלי להיתקל בתשובה שתיקונים אלה מהווים נושא חדש.

שר המשפטים פ. רוזן: זוהי הסיבה מדוע גם אנחנו וגם האנגלים אינם מתקנים בדרך כלל בצורה כזאת, מפני שהדבר מעורר שאלות אשר הממשלה כיוזמת התיקון לא התכוונה להן כלל, ונותן אפשרות לחברים לעשות רויזיה של כל החוק.

ח. כהן: בכל זאת, מבחינה פורמלית, כדי שהוועדה תוכל לדון בדבר הזה, צריכה להיות הצעה פורמלית לתיקון כזה מצד אחד מחברי הוועדה לא מספיק שאיזה שהוא מוסחה - כפי שאנחנו קוראים לאורחים נכבדים כאלה - יבוא ויציע הצעה מסלול. אלא צריכה להיות הצעה של אחד מחברי הוועדה להכניס את התיקון הזה בהצעת החוק. לעת עתה לא שמעתי הצעה כזאת, אם כי חבר הכנסת ניר הסכים להיכנס לדיון בשאלה. בטעם זה, חושבני, הוועדה צריכה לעבור לדיון בחוק. אם תהיה הצעה, בעקבות הצעתו של עו"ד שבו, הוועדה תוכל לדון בה; אם לאו - היא לא תדון בה.

ח. רוזין: קודם כל עומדת בפני הברירה של הבאת החוק לפני הפגרה או אחריה. דיון מפורט יותר בהצעתו של עו"ד שבו והחברות ההסתדרותיות פירושו. שלא לגמור את החוק לפני הפגרה. ואני מעדיף שלא לדחות את קבלת החוק, אם החוק יידחה.

ח. רובין:

לעוד חודש וחצי, ייגרם בכך נזק די רציני למעוניינים. יש בזה גם אימפליקציות כספיות, וודאי צריך לברר זאת תחילה עם מסדר האוצר. לכן אני מגיע למסקנתו של חבר הכנסת אזניה.

י. ש. רוזנברג:
אין לי דעה בענין הנדון. אבל גם אילו הייתי משוכנע בדבריו של עו"ד שבו, בכל זאת היה סר איכילוב וגם אני רוצים לשמוע גם דעת מוסחים אחרים. ויש זכות לדרוש זאת. לכן אי-אפשר יהיה לגמור את הענין היום. ואז עומדת הבריחה אשר עמד עליה חבר הכנסת רובין.

עו"ד שבו:
לא באתי לגולל כאן פרשה השנויה במחלוקת. חשבתי שהענין פשוט. כולם רוצים ליהנות מן הפטור. לפי הפטור סר המשפטים אף הוא רשאי לפטור מסיבות מסויימות. אינני יודע אם זה נהוג, אבל אני אפנה אל שר המשפטים בענין זה בשם אותן החברות, ואינני יודע אם נהוג שוועדה ממליצה בפני שר המשפטים -

שר המשפטים פ. רוזן: לא.

היו"ר ס. אונא: אנחנו מודים לאורחים.

(ה"ה שבו נויטנשטיין עוזבים את הישיבה).

ח. רובין:
כפי שהדבר נמסר לוועדת המסנה, דברים שאינם שנויים במחלוקת נחשבים לגמורים על-ידי הוועדה.

היו"ר ס. אונא:
אם ברור מראש כי אין אפשרות לקבל הצעות של מציעים מחוץ לכנסת, אני מתפלא על כך שמזמינים אותם. אני חושב שדבר זה מביא את הוועדה במצב לא נעים.

היה נהוג כי ועדת המסנה גומרת את עבודתה, ואם אין חילוקי דעות, היא מביאה את הנוסח האחרון בפני הוועדה, והוועדה מאשרת אותו. אנחנו נמצאים במצב לא נוח. באופן תיאורטי יש לכל חבר הוועדה רשות להעיר הערות ולרשום הסתייגויות להצעת וועדת המסנה.

ה' נגבי:
בפרוטוקול נקבע שאם אין חילוקי דעות, זה על דעת הוועדה.

היו"ר ס. אונא:
אם יש חילוקי דעות - זה ענין לדיון בוועדה. אם אין חילוקי דעות - יש צורך רק באישור הוועדה. וכשאין לפנינו הנוסח - זה קצת קשה.

ח. רובין:
אני הבינתי שאם וועדת המסנה גומרת את החוק בלי חילוקי דעות, זה בשם הוועדה. כלל לא חשבתי להביא זאת עוד פעם בפני הוועדה.

היו"ר ס. אונא:
אינני חושב שמישהו יערער על הצורך להביא זאת לפני הפגרה. בכל זאת אני חייב לתת אפשרות להעיר הערות.

ברצוני להעיר שלוש הערות.

ז. ורהפטיג:

אני מציע להכניס בסעיף 6 אותה תוספת שיטנה בסעיף 5: שאפשר יהיה לעשות זאת גם יותר מאוחר, אם שר המספטים סבור כי מן הצדק ומן היושר לעשות זאת.

ח. כהן:
אנחנו חשבנו שניזרק החוצה גם עם הצעה כזאת שיש עכשיו בסעיף 6: האגרה כבר שולמה, הפעולה נשלמה, ועכשיו עוד נחזיר להם את מה ששילמו? לכן הכנסנו את ההגבלה של שלושה חדשים. אג ההגבלה הזאת נראית כאכזרית, מוטב למחוק אותה בכלל, אבל לא לתת עוד פעם שיקול דעת לשר המספטים בענין זה.

ח. רובין: על-ידי סחיקת הגבלת הזמן, אתה מחליש זאת.

ח. כהן:
כל הסעיף הזה בא כדי לעשות צדק לאחד או לשניים, ועל-ידי הסעיף שהיה מנוסח בחוק הקודם, באותם המקרים באמת נגרם אי-צדק.

שר המספטים פ. רוזן: אפשר לכתוב: ששה חדשים.

הנחלט: לקבל את ההצעה לכתוב בסעיף 6 במקום שלושה חדשים - ששה חדשים.

ז. ורהפטיג:
בסעיף 5 כתוב "מן הצדק לעשות כן", אני מציע להוסיף: "כי מן הצדק ומן היושר לעשות כן".

ח. רובין:
יש פסק-דין של בית-המשפט העליון, שם יש הגדרה של "צדק", והיא הרבה יותר רחבה מאשר ההגדרה של יושר.

ח. כהן:
יושר זה "אקוויטי", ומוטב זה עכשיו סוקפא אצלנו.

ז. ורהפטיג:
בסעיף 40(ב)(2) כתוב "בת זוג או בן-זוג". אני מציע שזה יהיה רק ביחס לבן-זוג. אני מציע שהעברה לבת זוג תהיה תמיד פטורה.

ה' נגבי:
חבר הכנסת ורהפטיג הציע זאת בפעם הראשונה, ואז טען חבר הכנסת הררי שאנחנו גם בעד שוויון זכויות הגבר.

ע. איכילוב:
חוץ מזה, אם מישהו מעביר את ביתו על שם אשתו כדי להיפטר מנושיו, האם צריך לתת לו פרטי

ח. רובין:
אני מצטרף להצעת חבר הכנסת ורהפטיג. הענין צורך לגופו. אם יש זוג שרכושו היה בטוח עשר שנים ושום על שם הבעל, והוא למעשה רכוש משותף של המשפחה, נראה לי צורך בהחלט לרשום זאת חצי בחצי. אין זה משנה את המצב המשפטי. אין בכך שינוי הבעלות, אשר מצריך הסלת אגרה. אינני רוצה לתת את הפריבילגיה הזאת רק לטובת האשה. אני אומר: תוך תקופה הקבועה בחוק, דין האחד כדין השני. אבל נוסף לזה אני בעד זה שנתן את הפריבילגיה הזאת לבת-הזוג גם מעבר לתאריכים הקבועים בחוק. וזאת - לא לבן-הזוג.

ז. ורהפטיג: אני מוכן לקבל זאת.

ב. אזוביה: אני מציע שלא להכניס כל שינוי. אני חושב שגם ענין כזה אין מחליטים עליו על רגל אחת.

ח. כהן: אין אנו צריכים לגרום לכך שחוטא יצא בשכר, בזאת צדק חבר הכנסת איכילוב, ואני חושב שחבר הכנסת ורהפטיג יסכים לכך. ישנן העברות לבת-זוג הנאות להתחמק מנושים. מאידך, הייתי מוכן לקבל את התיקון הזה אילו ידעתי שכאשר נביא בפני הוועדה הזאת את חוק היחיד והמשפחה, לא תהיה התנגדות מצד חבר הכנסת ורהפטיג להוראה הקובעת שכלפי הנושים של בן-זוג אחד לא יוכל בן-זוג שני - יהיה הוא זכר או נקבה - לסעון שזהו רכוש דירתם המשותפת תעמוד לרשות הנושים, בין אם היא רשומה על שמו ובין אם היא רשומה על שמה. אם נקבל גישה עקרונית כזאת, ואני חושב שהיא צודקת, כי אז הייתי מוכן להסכים לתיקון המוצע כאן.

ע. איכילוב: בוועדת המשנה הסרתי את התנגדותי בקשר עם השחרור מסם בוליים, מביטויים אחרים לגמרי. אבל מדוע לא לחייב בחוק תשלום של מאה פרוטות, סמאחריו לא יהיה ביטוי כספי, אבל שיהיו בוליים.

ח. רובין: לשם מה? כדי שיצטרפו להטביע את הבוליים?

ע. איכילוב: אם מתנגדים לכך, אינני עומד על הצעה זו.

יש לי שאלה לגבי פיסקה (5) בסעיף 40, בקשר עם שלוש השנים הרצופות. אם מישהו מחזיק בדירה רק שבתיים, הוא לא יהנה מן הפטור. אני שואל: מדוע? הייתי קובע לכך שנה.

ח. רובין: יש כאן שתי סיבות. האחת - האיש אף פעם לא שילם שום דבר. השניה - למה הכוונה? שמישהו לקח דירה אצל קבלן, וסידרו את הדבר באופן ביתי, כי רצו לחסוך בכסף. צריך לדאוג שהאיש הזה לא יצטרך לעשות שלוש העברות.

ע. איכילוב: דבר זה מביא אותי לשאלה השלישית, הנוגעת לתקנות. מה הדין אם עכשיו תהיה העברה שלישית? מדוע לפטור מן האגרה במקרה זה? אולי האיש קיבל כמה אלפים כדמי מפתח?

ה' נבני: אני רוצה לציין קודם כל שכל פיסקה (5) הוכנסה לא על-ידי הממשלה אלא במידה מסוימת על אפו וחסמו של אגף רישום הקרקעות.

ה' גגבי: כאן מדובר על בתים ישנים, כאשר מדובר
בבתים חדשים בסעיף 41, באמת נאמר כי האיש
זכאי לפטור רק אם הוא רכש את הזכות. לגבי בתים ישנים אמרנו: אלה
יכולים להיות בתים שנבנו לפני עשרים ושלשים שנה, שהם בבעלות של
חברות וכו', וקשה מאוד יהיה לפקיד המוסמך להתחיל לעקוב אחרי השרשרת
מן היום שהבית נבנה. הרי כל הפטור הזה זמני. בעוד שלושה חדשים תסתיים
כל הפרטה הזאת באופן סופי. לכן אמרנו, לגבי בתים אלה, יקח הפקיד
המוסמך את המצב הקיים. לגבי בתים חדשים הוא באמת יבדוק זאת.

אם יוצע לממשלה להוציא בכלל את כל פיסקה
(5), אני חושב שאיש לא יתנגד לכך, אם זה מה שמציע חבר הכנסת איכי לוב.
מפני שזה מלכתחילה היה בניגוד לדעתנו.

ע. איכילוב: הייתי מציע בכל זאת שתוכנס פה המלה
"לראשונה".

א. ידין: לי לא כל כך ברור מדוע פונה חבר הכנסת
איכילוב דווקא לפיסקה (5). למעשה
הפסקאות (3), (4), ו-(5) יוצאות ממצב מסוים שקיים בשלב זה.
אם בכלל לתקן, היה צורך לתקן את הסעיף לכל אורכו. בסיסו של הסעיף
הזה הוא אחר. הוא לוקח בחשבון רק את המצב העכשיו.

ז. ורהפטיג: אין לחשוש כי אנשים יחזיקו בית משותף
במשך שנים ולא ירשמו אותו בספרי הרישום.
אין חשש כזה. זה בלתי מציאותי שכל הדיירים בבית יהיו ספקולנטים.
רוב הדיירים יכריחו אותם לרשום זאת ב"טאבו". האפשרות לספקולציה פה
היא קטנה מאוד.

ח. רובין: כוונת הדבר היתה להאריך את הזמן לבתים
הישנים. הארכנו זאת קצת יותר מאשר בהצעת
הממשלה, והכנסנו גם כמה תיקונים קלי-ערך. מי שקודם חלה עליו פיסקה
(5), מצבו יהיה עכשיו יותר גרוע מקודם. זאת תהיה גם הטרדה. כל אחד
יצטרך להוכיח שהוא היה הראשון. אינני מבין, מביאים את החוק כדי
להקל, ופה מציעים להקשות. אינני בעד זה.

הוחלט: לדחות את הצעת ע. איכילוב.

ח. רובין: העירו לי כי בסעיף 34 מוטב להגיד במקום
"לכל ענין לפי סעיף 6" - "לענין סעיף 6".

הוחלט: לקבל את התיקון הנ"ל.

היו"ר מ. אונא: הייתי רוצה שבגמור את סעיף 6 לחוק בתי-
המשפט עוד לפני הפגרה. ואם יש אפשרות
לקיים ישיבה עוד מחר, הייתי רוצה לקיימה.